

in za glavna dediča je postavil rogaško in svojo župnijsko cerkev.

Občeznana je bila njegova ljubezen do ubožcev. Ko se je raznesla žalostna vest o njegovi smrti, pride mi nasproti berač žalostnega obraza, rekoč: »Moj največji prijatelj so umrli«. Res, ubožcem je bil več ko dobrotnik, bil jim je prijatelj, oče.

Redka je taka ljubezen otrok do starišev, kakor jo je gojeval rajni. Kako rad se je spominjal še vedno svoje že davno umrle blage matere! S svojim pobožnim očetom, nadučiteljem pri Sv. Marjeti na Pesnici v poklju, kateri se je le nekaj mesecev pred sinom preselil v večnost in ki je bil pravi vzor pobožnega, krščanskega učitelja, s svojim očetom torej dopisoval je vsak teden najmanje enkrat in dnevi posebnega veselja so mu bili, kadar ga je obiskal stari oče.

In kakor je bil rajni zvest sin svojih roditeljev in jih izvanredno spoštoval, bil je tudi zvest in goreč sin svojega slovenskega naroda. Kaj rad je podpiral slovenska društva, rogaško bralno društvo izgubilo je z njim svojega najradodarnейšega podpornika. Za slovensko katoliško časopisje je gorel in je krepko podpiral tudi s svojimi pogostimi dopisi.

Na političnem polju je bil mož-značaj, ki se ni upognil nobeni sili. Celó dan pred svojo smrtjo je prigoval in podučeval kmete, kako da naj pri prvotni volitvi volilnih mož za državnozborske poslance četrti in pete skupine, ki se je vršila ravno ob dnevu njegove smrti, volijo samo katoliške, zavedno narodne može.

Obče znana je bila tudi velika pobožnost rajnega g. župnika. Najraje se je nahajal v cerkvi, kjer je premolil cele ure pred sv. Rešnjim Telesom. Pot na Ložno k Mariji Lavretanski mu je bilo najljubša in dasiravno bolehen, je celo ob grdem vremenu kaj rad zahajal v to prijazno cerkvico častit Kraljice nebes. In kar je sam gojeval, to je vcepil tudi vernikom v srce, vzlasti mladini ljubezen do Marije in presv. Rešnjega Telesa. To je bilo tudi njegovo zadnje opravilo na zemlji.

Ravno ko je šolsko mladino navduševal za čiščenje presv. srca Jezusovega in Marijinega in prigoval vstopiti v to bratovščino, postane mu slabo; zato se vsede na stol, pa hipoma se zvrne raz njega — mrtev. Če tudi nepredvidna, vendar srečna je smrt njegova, v kateri je jenjalo biti srce, v trenutku, ko je kipelo in gorelo ljubezni do svojega Sodnika!

Kako spoštovanje in ljubezen je užival rajni med svojimi duhovnimi brati in vernim ljudstvom, pokazal je jasno njegov sijajni pogreb. Ne samo iz domače župnije, ampak od daleč okoli zbrala se je neštevilna množica njegovih častilcev.

Ko stopi na leco včl. g. nadžupnik in dekan J. Tombah in omeni v svojem divnem govoru zaslug rajnega župnika — ne, kakor pravi, njemu v pohvalo, ampak nam v spodbujajo — ni bilo suho nobeno oko. Pač blagor mu, komur grob rosijo solze ljubezni in hvaležnosti! Res v žalosti položili smo ga v zemljo, zginil nam je spred oči, a njegovi čisti in blagi značaj pa nam ostane v vednem spominu.

Gospodarske stvari.

Kmetijski stroji.

(Dalje.)

Imamo pa tudi še posebne stroje za čiščenje žita. Tega bi ne smelo manjkati v nobeni vasi. Naše gospodinjice činijo in snažijo žito navadno z rešeti, ki jih po vaseh prodajajo Ribničani kot znano suho robo. Pripomniti pa moramo, da je to delo zelo mudno, zraven

pa, če se še tako trudiš, na rešeto ne odpraviš nikdar vse zeli. Ako pa seješ zelnato žito, boš imel potem prav žalostno žetev. S strojem pa se odpravi korenito od zrnja vsa nesnaga. Tu se tudi naj omeni, da še kmet ne sme mirovati, čeravno je vsejal osnaženo žito. Na njivi še raste vedno tu in tam kakšna plevel, ki se mora izruvati. Do Binkošti mora biti vse žito plevela očiščeno, posebno pa pšenica, ker si baje na ta dan »gre v cerkev po blagoslov«.

Nekateri imajo tudi stroje za setev koruze. Te pa so naši kmetje že skoraj popolnoma opustili. Ti nam tudi nikakor ne prija, ako sejemo v mokrem vremenu, ker nam preveč poteptajo konj ali vol in pa dva človeka, ki hodijo s strojem po njivi gor in dol. Ako sejemo z roko, se še tem bolj razvrstijo rastline, da vsaka dobi dovolj dobre zemlje. Kdor seje koruzo s strojem, naj jo tudi po tem osiplje z nalašč za to narejenim plugom. Strojev, ki jih imamo pri nas v Savinjski dolini in tudi menda drugod, za luščenje ali robkanje koruze, ne bom opisoval. Tudi mislim, da so ti kmetom ob Muri celo neznani, ker ti koruzo rajši po zimi z rokami luščijo pri peči s polno pipo. Tudi se oni ne brigajo toliko za koruzo, ampak sejejo večji del le strneno žito.

K ljubemu kruheku mora biti tudi nekaj pijače, vino ali pa sadjevec. Poglejmo še torej malo v sadunosnik in pa v vinograd. Kakor že drugod, tako imamo tudi za narejanje sadjevca stroje. V prvi vrsti so pač tako imenovani mlinci za sadje mleti. Teh imamo dve vrsti. Eni so iz lesa, ter precej veliki, drugi manjši imajo železna rezala, pod katerim sta dva kamenita valka, da se razrezane kosce zdrobijo. Za te stroje kmetom ni veliko, ker dobi mošt od železa nekako črno barvo. Sicer pa se sadje zdrobi tudi brez stroja, namreč s kiji iz hrastovega ali brestovega lesa, ki so prav trpežni. Nekateri tolčejo sadje tudi v močni kadi, kjer pa mora biti dno dobro podloženo, da se ne izbije. Nekateri drobijo sadje tudi z mlinskimi kamnom, ki ga gonijo po zelo dolgem koritu, v katerem so nasuta jabolka, gor in dol. Na takšne in enake načine si pomaga kmet, kateri nima stroja.

Sedaj pa pogledimo v gorico. Zraven stiskalnice zapaziš prav ličen stroj, s katerim se mečka grozdje. Ker ta tako imenovani mlin stane le 8 do 10 gld., in ga zna narediti vsaki mizar, naj bi ga imel vsak vinogradnik. Tlačenje grozdja po stari navadi naj se opusti. Ker je o trgatvi včasih že prav hladno, je teptanje grozdja hudo delo. Ako se grozdje sproti melje, se lahko mošt iz kadi vedno odtaka, in tako vsa boljša kapljica skupaj pride. Vse grenke snovi pa ostanejo v lupinah in receljnih v kadi, ki se pozneje stisnejo, in ta slabjši mošt posebej v sod spravi.

Kar se stiskalnic tiče, omenimo le toliko, da zavzamejo nove manj prostora, kakor naše iz lesa. Prednost imajo naše le to, da jih lahko sami popravimo, ako se nam pokvari. Kdor ima pri kleti malo prostora, zraven pa dovolj denarja, naj si le pripravi novo stiskalnico. Seveda naj tudi dobro obdeluje vinograd, da mu mnogo obrodi, in mu tako ne bo novi stroj zastoj rjavel.

Kmet se mora tudi baviti z živinorejo. Živini polagamo po zimi, in nekateri tudi po leti rez ali rezanico. Ta pa se napravi ali z navadnim reznim stolom, kar je zelo mudno, ali pa z nalašč za to narejenim strojem, ki ga rezalnico imenujemo. Rezalnico dobiš za 40, 50 ali 60 gld. Ako si jo kupiš, zadostovala bo tebi in tvojemu nasledniku. Rezalnica ti prinaša dvojni dobiček. Prvič gre delo veliko hitreje izpod rok, kakor z navadnim reznim stolom, drugič pa si prihraniš mnogo mrve, ako pokladaš živini rez. Same slame, pa tudi

bolj kisle mrve živina nikakor rada ne je. Ako pa to zmešaš z dobrim senom, z deteljo ali pa z otavo, ti ne bo šlo nič v škodo. Izjedkov potem ne boš našel v jaslih. Rezalnico priporočujemo vsakemu kmetu. Denar, ki ga je za njo izdal, se mu bo hitro povrnil. Omeniti tudi moramo, da z rezalnico lahko režeš tudi turšično ali koruzno steblovje. (Konec prih.)

Sejmovi. Dne 5. junija na Starih Sv. gorah in na Slatini. Dne 8. junija v Mariboru, v Lučanah, Kapelah, Ločah, v Mozirju, Ljutomeru, Štrasu, Šmartnu pri Slov. Gradu, v Marenbergu, Račah, na Laškem in Pristavi. Dne 9. junija na Pilstanju, v Trbovljah in pri Sv. Marjeti na Dravskem polju. Dne 10. junija pri Mali Nedelji, pri Sv. Heleni, Sv. Marjeti ob Pesnici in na Bregu pri Ptuj (za svinje).

Dopisi.

Iz Rima. (Naš mil. knezoškof) so dne 24. maja obiskali kardinala Rampolla in si ob enem ogledali vatikansko pinakoteko ali galerijo slik, glasovite Rafaelove stanze in sikstinsko kapelo. Potem so pri kongregaciji s. officii oddali poročilo o lavantinski škofiji in tudi »Gesta et statuta« II. lavantinske sinode. Na domu pa so jih ta dan obiskali hrvaški škof Carev, nadškof iz Mocessa Zardetti, msgr. Montel, auditor Rotae Rom. za avstrijsko cesarstvo, msgr. Anton de Waal, rektor nemškega zavoda Campo santo, pater K. Dilgskron, generalni svetovalec družbe redemptoristov, p. Jurij Schober, redemptorist in konsultor zbora za sv. obrede. — Dne 27. maja pa so bili mil. knezoškof pri slovesnostih v v Petrovi cerkvi, katere popisujem v »Cerkvenih zadevah«. — V soboto, dne 29. maja so bili škofje, ki so še tukaj ostali, poklicani v apostolsko pisarno. Podpisali so posebno adresu na sv. očeta, v kateri zahvaljujejo papeža za trud, ki so ga imeli pri slovesnosti na Križevu. Dalje se zahvaljujejo tudi za goreče prizadevanje o zjedinenju razkolnih cerkvi in prosijo Boga, da bi se dolgo let trdnega ohranil Leona XIII. — V nedeljo je priredil avstrijski poslanik pri sv. stolici, grof Revertera, obed v čast avstrijskim škofom. Razven teh so se ga udeležili tudi kardinali Rampolla, Agliardi, Gotti, Segna, Satolli in mnogi drugi rimski prelaje. V ponedeljek, dne 31. maja pa so naš mil. knezoškof odpotovali na južnovzhodno Italijansko, na Monte Gargano, kjer je glasovita božja pot sv. Mihaela. Spremlja jih dr. Fr. Kovačič.

Izpred Celja. (»Naši poslanci pri delu«.) Pod tem nadpisom napada »Domovina« v št. 21. naše slovenske državne poslance. Ona trdi: »da je državno-zborska večina izročila referate o protestiranih volitvah večinoma svojim članom. Samo pri volitvi v celjski mestni skupini so poslanci napravili izjemo. O tej volitvi bode poročal nemški liberallec baron Wiedersberg«. — »Domovina« bi pač lepše in pametneje ravnala, ko bi poprej poprašala v merodajnih krogih, kdo je ta Wiedersberg; hitro bi zvedela, da je dr. Wiedersberg ugleden Čeh, nikdar ne nemški liberallec. Potem bi gotovo tako pobalinsko surovo se ne prenačala v politiki, katere ne razume. Ona namreč piše k sklepu: »Kje je tu narodna jeklenost in odločnost? Sedaj sedijo naši poslanci v večini in se bahajo, da so postali važen faktor; a zakaj ne izkoriščajo tega svojega ugodnega položaja? Tako postopajo mevže in ne značajni in odločni možje!« — Naši poslanci itak mnogo trpe vsled neznosnih razmer v zbornici od strani nemških liberalcev in nacionalcov; zdaj pa jih naj še domačini napadajo!

In to v popolnoma nedolžni stvari, torej po krivici. Je-li to hudobija ali neumnost?

Iz Veržeja. (Zagovor.) V zadnjem dopisu iz našega trga je nekdo poskušal učiteljstvo veržejsko malo »dregnoti«. Pač nepotrebno! Ukanil se je, ako je mislil, da nas je Bog ve kako zbolelo. Čudimo se pa, da so nas pogrešali, ko se pri pripravi za veselico za nas niti zmenili niso, ampak celo z lažmi v stran rivali. Samo gledalci pa nismo po tem takem hoteli biti, kajti videli smo že nekaj družega, nego take »orehove« igre. Da so navzoči prostor občudovali in da se jim je igra dopadla, nas zelo veseli. Pa je tudi res bila dobro izbrana ta igra, posebno za Veržej, kjer se za vsako malenkost vse navskriž toži; saj bi se tudi nekateri društveniki lahko marsikaj iz te igre učili. Kdo je tega kriv, da umetnega petja ni bilo? Domači to itak dobro znajo, radovednim tujcem pa povem, naj se oglasijo pri meni, zato se tudi podpišem. Ne skrivam se tako, kakor oni, ki me je hotel javno osmešiti ali morebiti celo očrnuti kot kakega narodnega odpadnika. To se mu ne posreči, kajti moje narodno delovanje je dalje znano, kakor si misli ta dopisujoča malenkost. Dopisniku pa, naj si bo Veržejec ali ne, gotovo pa od Veržejca podpihan, toraj obema nasvetujem, da naj svoje duševne moči, če še jih sploh kaj več imata, kakor je ravno za ta dopisek treba bilo, porabita v boljšo stvar, nego da svoje obrekuje in neslogo sejata. Konečno še omenim, da je za zamizno petje in napitnice pevovodja nepotreben, zato je tudi moj kolega Hercog gotovo ni imel namena kot tak nastopiti, dopisniku in njegovim šuntavcem pa povem, naj se mi prikažejo, da jim v lice povem, kar jim gre; zalezovanje je ostudno, zato je pa vas zaradi neosnovanega napadanja tudi odločno zaničujem.

V. Vauda, nadučitelj.

Iz Slov. Bistrice. (Novi kor v cerkvi na Črešnjevcu.) Kakor črešnjevske rojake sem opazoval mnogokrat cerkev sv. Mihaela na Črešnjevcu. Cerkev je mala, nizka, blizu 6 m široka, oltar lep, kor pa ima neko posebno obliko. Orglje na koru drže nad seboj obok, kateri se na obe strani orgelj tako nizko zida poprime, da ne more zraven orgelj še mali otrok ravno stati; — in pevci? Na koru ni okna, tedaj tudi ni svetlobe, zato sta luknji na obeh straneh orgelj, mali, črni in temni. Ko sem neko nedeljo opazoval kor, in sem videl nekaj glav gibati se v črni luknji, mi je prišla na misel pesem od čuka, ki je bil v votlem drevesu: »Čuk je vun lukna, pa sem ga klukna itd.« Ko pa te dni pridem na Črešnjevec, zaslišim neki ropot v cerkvi, podal sem se tja in videl sem kor podaljšan pred orglje, svetel in tako lepo izdelan, da je le kiné za cerkev, pa tudi čast mojstru, kateri ga je tako lepo izvršil. Gotovo je cela župnija hvaležna tistemu možu, kateri je to dobro misel že pred tremi leti sprožil in tistim, kateri so to delo izpeljali. Hvala Vam torej! Začetek je majhen, pa res hvale vreden. Gotovo se bodo dobri Črešnjevljani začeli tudi v kratkem pogovarjati o malih prostorih v cerkvi.

Od Male Nedelje. (Gospodarstven shod) je sklical načelnik okrajnega zastopa, gosp. Kukovec iz Ljutomera. Ličnemu številu poslušalcev je najprej gospod Karba, posestnik s Krapja, govoril o sadjarstvu; svoje besede razlagal je s praktičnim razkazovanjem. Govornik je tudi z besedo in z delom učil, kako se oplemenjuje trta. Naposled je kmetom, svojim tovarišem, na srce položil nauk, kako da se naj vadijo spoštovati svoj kmečki stan, rekše, če se bodemo spoštovali sami, čislali nas bodo tudi drugi stanovi; saj kmečki stan skrbi za kruh vsem drugim stanovom, on je državi podlaga. Za vzboljšanje gospodarstvenih razmer v našem okraju velezaslužni gospod Kukovec je potem učil o